*טיט הנרוק יוכיח שמצטרף לארבעים סאה והטובל בו לא עלתה לו טבילה: **מתני'** *העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל ר' אליעזר [א]פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין: **גמ'** תנא *מודה ר' אליעזר [ב]שאם הגביהה מן הקרקע טפח או שהפליגה מן הכותל טפח שהיא כשרה מאי טעמייהו דרבנן? *שיפועי אהלים כאהלים דמו, אביי אשכחיה לרב יוסף דקא גני בכילת חתנים בסוכה, °אמר ליה כמאן *כר' אליעזר, שבקת רבנן ועבדת כר' אליעזר? אמר ליה ברייתא איפכא תני ר' אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין שבקת מתניתין ועבדת כברייתא? אמר ליה מתניתין יחידאה היא דתניא העושה סוכתו כמין צריף או שסמכה לכותל רבי נתן אומר: רבי אליעזר פוסל מפני שאין לה גג וחכמים מכשירין: **מתני'** [ג]מחצלת קנים גדולה: עשאה לשכיבה מקבלת טומאה [ד]ואין מסככין בה, לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה, רבי אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה: עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה, לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה: **גמ'** הא גופה קשיא אמרת: עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה טעמא דעשאה לשכיבה הא סתמא לסיכוך והדר תני לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא לשכיבה, הא לא קשיא כאן בגדולה כאן בקטנה (בשלמא לרבנן לא קשיא אלא לרבי אליעזר קשיא דתנן) רבי אליעזר אומר אחת קטנה ואחת גדולה: עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ואין מסככין בה טעמא דעשאה לשכיבה הא סתמא לסיכוך אימא סיפא עשאה לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה טעמא דעשאה לסיכוך הא סתמא לשכיבה, אלא אמר רבא [ה]בגדולה כ"ע לא פליגי דסתמא לסיכוך, כי פליגי בקטנה: תנא קמא סבר סתם קטנה לשכיבה ורבי אליעזר סבר סתם קטנה נמי לסיכוך והכי

טיט הנרוק יוכיח · שראוי להריקו מכלי אל כלי כגון שהוא רך: **שמצטרף** · להשלים שיעור מ' סאה: **והטובל בו** · במ' סאה שכולו טיט נרוק: **לא עלתה לו טבילה** · דהכי תנן במסכת מקואות (פ"ז מ"א) אלו מעלין ולא פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח וטיט הנרוק ומעלין היינו משלימין, אשלומי אין בפני עצמו לא: **מתני' כמין צריף** · כוך של ציידין שאורבין בה את העופות ועשוי כטורת שמשפעת והולכת שגגו וקירותיו אחד: **או שסמכה לכותל** · הטה ראשי קנים על הכותל וראשו אחד על הארץ: **לפי שאין לה גג** · שאינו ניכר מהו גג ומהו כותל דאהל משופע לאו אהל הוא אלא אם כן יש בו טפח זקוף כדקתני בברייתא: **גמ' שאם הגביהה מן הקרקע טפח** · אתרוייהו קאי דאמרינן לבוד בזקיפה ויש שם טפח זקוף וניכר הצריף שהוא גג וכיון שיש בו שיעור אהל בזקיפה הוי אהל: **או אם הרחיקה כו'** · אסמכה על הכותל קאי אם הרחיק ראש הסמוך לכותל מכותל טפח והיתה סמוכה על יתידות אמרינן לבוד ממנה ולכותל בשוה ולא בשיפוע והוא הגג: **שיפועי אהלים כאהלים** · אע"פ שלא הגביה ולא הרחיקה כשרה: **בכילת חתנים** · לפי שאין לה גג טפח שוה לא חשיב אהל להפסיק: **כר' אליעזר** · דאמר אהל משופע לאו אהל הוא: **ברייתא איפכא תניא** · מצאתי ברייתא ששנויה איפוך בשיטתן רבי אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין לפי שאין לה גג: **יחידאה היא** · מתניתין דתני הכי ר' נתן קתני לה דהוא יחידאה אבל חכמים שבדורו היו חולקין עליו ואומרים רבי אליעזר מכשיר וחכמים פוסלין: **מתני' מחצלת קנים** · קשה ואין טוב למשכב: **עשאה לשכיבה** · הואיל ויחדה לכך עשאה כלי ומקבלת טומאה ואין מסככין בה כו': **לסיכוך כו' ואינה מקבלת טומאה** · דלאו כלי הוא ובגמרא פריך סתמא מאי: **רבי אליעזר אומר כו'** · בגמרא מפרש מאי קאמרי ומאי פלוגתייהו דהיכא דפריש בהדיא לשכיבה או לסיכוך ודאי אין חילוק בין גדולה לקטנה דהא פירש אלא קטנה נראית סתמא לשכיבה גדולה נראית סתמא לסיכוך: **גמ' כאן בגדולה כאן בקטנה** · וסיפא לא דמי לרישא דסיפא הכי קאמר ואם קטנה היא ועשאה לסיכוך מסככין בה כו' הא סתמא לשכיבה: **אימא סיפא כו'** · ודר' אליעזר ליכא לתרוצי כדתנא קמא דהא" אחת גדולה ואחת קטנה" קתני: **אלא אמר רבא בגדולה כ"ע לא פליגי דסתמא לסיכוך** · כלומר לא תני רישא בגדולה וסיפא בקטנה ותרוייהו כדפריש דאם כן דרבי אליעזר לא מיתרלא אלא כל "לסיכוך" דקתני מתניתין בין בסיפא במילתיה דתנא קמא בין בדרבי אליעזר אסתמא קאי:

והכי

טיט הנרוק יוכיח · פירש בקונטרס כדתנן במסכת מקואות (פ"ז מ"א) ואלו מעלין ולא פוסלין השלג והברד והכפור והגליד והמלח וטיט הנרוק ומעלין היינו משלימין אבל בפני עצמו לא וקשה דמה יוכיח הוא זה דאויר נמי בפני עצמו לא ואין זה יוכיח דטיט הנרוק בשעה שהוא משלים חזי לטבילה ולא דמי לאויר דאין ישנים תחתיו אפילו בשעה שהוא מצטרף ונראה דטיט הנרוק נמי אפילו בשעה שמצטרף אין מטבילין בו והכי תנן במסכת מקואות פרק שני (מ"י) מקוה שיש בו ארבעים סאה מים וטיט ר' אליעזר אומר מטבילין במים ואין מטבילין בטיט ר' יהושע אומר במים ובטיט באיזה טיט אמרו בטיט שהמים צפין על גביו ואם היו המים מצד אחד מודה רבי יהושע שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט ואיזה טיט אמרו בטיט שהקנה יורד מאליו דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר מקום שאין קנה המדה עומד אבא אליעזר בן דלעאי אומר מקום שהמשקולות יורדות ר"א אומר היורד בפי החביות ר' שמעון אומר הנכנס בשפופרת הנוד רבי אלעזר בר צדוק אומר הנמדד בלוג ומיהו קשה דאמר ר"ל פרק ב' דזבחים (דף כב.) כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור ולרביעית אינו משלים ופריך למעוטי מאי אילימא למעוטי טיט הנרוק היכי דמי אי דאין פרה שוחה ושותה ממנו אפילו למקוה נמי אינו משלים והשתא אי איתא דטיט דפליגי ר' אליעזר ור' יהושע הוא טיט הנרוק היכי שביק כל הני שיעורי דר' מאיר ור' יהודה ואבא אליעזר וכולהו תנאי דמקואות ונקט שיעורא דפרה שוחה ושותה ממנו דלא תנן ושמא כל הנך שיעורי דהני תנאי בהכי תלי טעמייהו דמר סבר דבהאי שותה ובהאי אינה שותה ואין צריך לומר ניחזי אנן דאין כל הפרות שוות והא דמשמע בפרק כל הבשר (חולין דף קו. ושם) דמים שנפסלו משתיית בהמה טובל בהן כל גופו לא נפסלו מחמת טיט איירי אלא ממאיס ומסריח ולא חזו לשתיית בהמה אבל אין טיט מעורב בהן ולכך כשרים לטבילה:

העושה סוכתו כמין צריף · בכי האי גוונא איירי דלאחר שמשך השיפוע בגובה עשרה איכא עדיין במשך סוכה רוחב ז' דבענין אחר לא מכשרי רבנן דהא בעינן גבוה עשרה במשך ז' בגובה י' ואפשר כשיש שם משך ז' בגובה י' שאף תחת השיפוע שאין גבוה י' כשרה כיון שיש בה (א) ד' ברוחב מידי דהוה אפסל שיוצא מן הסוכה לרבה ורב יוסף דלעיל דמכשרי בקנים היוצאים מלפני הסוכה:

שאם הגביה מן הקרקע טפח · ועשה בנין זקוף טפח והושיב עליו ראשו של שיפוע למטה וכן הרחיק מן הכותל טפח שעשה בסמוך לכותל סכך רחב טפח וסמך עליו ראש השיפוע העליון ומתוך לשון הקונטרס משמע דאותו טפח שהגביה *הרחיק אפילו הוא אויר כשרה דנחשבו כסתום מטעם לבוד דפירש הקונטרס אם הרחיק ראש הסמוך לכותל מן הכותל טפח והיתה סמוכה על יתידות וקצת משמע כן בירושלמי דגרסינן מודה רבי אליעזר לחכמים שאם היתה נתונה על ארבעה אבנים [א] או שאם היתה גבוהה מן הארץ פותח טפח כשרה:

לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה · דכל היוצא מן העץ אינו מטמא טומאת אהלים אלא פשתן *דילפינן ממשכן פרק במה מדליקין (שבת דף כח. ושם):

כאן בגדולה כאן בקטנה · לא משום דתהוי רישא בהדא וסיפא בהדא אלא נקט ברישא עשאה לשכיבה בכל מחצלות משום דאיכא מחצלת דסתמא לסיכוך ובסיפא נקט עשאה לסיכוך בכל מחצלות משום דאיכא מחצלת דסתמא לשכיבה:

אמר רבא בגדולה כולי עלמא לא פליגי דסתמא לסיכוך · ולסיכוך דקתני מתני' בין בסוף מילתיה דתנא קמא בין בר"א אסתמא קאי והכי קאמר עשאה לשכיבה בהדיא מקבלת טומאה ואין מסככין בה ואם אנו יכולין לומר בה שהוא לסיכוך והיכי דמי כגון דלא פירש מסככין בה ואינה מקבלת טומאה כך פירש בקונטרס ודוחק לפרש דלהכי איירי תנא קמא לקטנה ולא תנייה משום דסבר גדולה דווקא הוא דאמרינן בה סתמא לסיכוך הא קטנה סתמא לשכיבה ואתא ר"א למימר קטנה כגדולה וקשיא דהשתא לא פליג ר"א אעיקר מילתיה דתנא קמא אלא אדיוקא ונראה לפרש דלא אתא רבא לשנויי אלא מילתיה דר"א אבל מילתיה דתנא קמא לעולם כדשנינן ולסיכוך דקאמר ר"א היינו כדפירש בקונטרס אם יכול לומר שהיא לסיכוך כגון בסתם טהורה ומסככין בה:

אחת

עין משפט
נר מצוה

קב א ב מיי' פ"ד מהל' סוכה הלכה ז סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרלא סעיף י:

קבא ג מיי' פכ"ה מהל' כלים הלכה יג:

קבב ד ה מיי' פ"ה מהל' סוכה הל' ו סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף ו:

◆

רבינו חננאל

שמחליף ומפרש ומתמיה ומי איכא מידי דמצטרף להכשיר והוא עצמו פסול · ואמרינן טיט הנרוק יוכיח כו' טיט דק כמים עבים · כדתנן מקוה שיש בו [מ'] סאה מים וטיט ר"א מטבילין במים ולא בטיט ר' יהושע אומר במים ובטיט · באיזה טיט מטבילין בטיט שהמים צפין ע"ג · אם היו [המים] מצד אחד מודה ר"י שמטבילין במים ואין מטבילין בטיט. באיזה טיט בטיט שהקנה יורד מאליו . דברי ר"מ רי"א שאין קנה מדה עומד כו': [מתני'] העושה סוכתו כמין צריף · פי' צריף כגון הבונה רחב מלמטה ומיצר ועולה עד באמצע נמצא הבנין צר מלמעלה ומשפע ויורד · פירוש שסמכה לכותל שעשה סכך הסוכה צדו אחד למעלה בכותל והצד א' בארץ · ובשתיהן בעשויה כמין צריף · ובסמוכה לגג אין לה גג אע"ג דמתני' ר' אליעזר [פסל] בהני תרתי אבל רבנן פליגי עליה · ואמרינן מ"ט דרבנן · ואמרינן שיפועי אהלים כאהלים דמי הא פירשה רב יוסף דמתני' רבי נתן קתני לה ויחידאה היא ולא משגחינן ביה וקיי"ל כוותייהו דחכמים בסוכה העשויה כמין צריף ובסוכה שצידה א' למעלה ואחרת בקרקע פסולה · וכן הלכה · ולפיכך היה ישן רב יוסף בכילת חתנים שאין לה גג [מפני] שאינה אהל לפיכך אינה חשובה כסוכה בתוך סוכה לפסול הסוכה: [מתני'] מחצלת גדולה עשאה לשכיבה מקבלת [טומאה] ואין מסככין בה כו' ואמרינן הא גופא קשיא כו' ושנינן לא קשיא גדולה סתמא לסיכוך ואינה מקבלת טומאה · ואם פירש שעשייתה לשכיבה [מקבלת טומאה] ואין מסככין בה אבל קטנה לשכיבה סתמא ואם פירש שעשייתה לסיכוך מסככין בהן · ואקשינן אי הכי אימא סיפא דר' אליעזר דתנן ר' אליעזר אומר אחת גדולה ואחת קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה בשלמא גדולה פי' כי לשכיבה עשאה מקבלת טומאה ש"מ הא סתמא לסיכוך כדאמרן אלא קטנה קשיא דהא קתני קטנה עשאה לשכיבה מקבלת טומאה ש"מ הא סתמא לסיכוך ואת אמרת סתם קטנה לשכיבה ומשני רבא בגדולה דברי הכל דסתמא [לסיכוך] כי פליגי בקטנה ת"ק סבר קטנה לשכיבה ורבי אליעזר סבר קטנה [נמי] לסיכוך

מסורת
הש"ס

[זבחים כב.]

לעיל ז:

[תוספתא פ"א]

[שבת קלח:]

[וע' תוס' שבת קמג: ד"ה ור' יוחנן]

או הרחיק כנ"ל

[פי' [illegible]]

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה העושה סוכתו וכו' שיש בה שבעה ברוחב מידי דהוה:

◆

הגהות הגר"א

[א] תוספות סד"ה שאם כו' אבנים והיתה גבוהה כו' כנ"ל:

רש"ל מ"ז וגורס אימא סיפא

◆

גליון הש"ס

גמרא א"ע כמאן כר"א שבקת רבנן · עיין שבת דף קמג ע"ב תוס' ד"ה ור' יוחנן הגירסא שלפנינו כאן א"ע שבקת רבנן · וס"ל דהא דאמרינן כר"א היינו דר"י השיב כר"א:

נושא
סוכה כמין
צריף
(דופן)
נטוי, אין
לו גג שלוח

נושא (דף כ: [illegible])
מחצלת
כסכך
1. גדולה
2. קטנה

נושא/מבנה
◇ "הא סתמא"
הבנות דיוקים
(הסותרים) מבא
דקתני במש'
"עשאה:
לשכיבה/לסיכוך"
═
תשובות ליישב
סתירות הנ"ל